

Nội dung bài viết

1. [Hoạt động cơ bản - Bài 1B Tiếng Việt lớp 5 VNEN](#)
2. [Hoạt động thực hành - Bài 1B Tiếng Việt 5 VNEN](#)
3. [Hoạt động ứng dụng - Bài 1B Tiếng Việt VNEN lớp 5](#)

Hoạt động cơ bản - Bài 1B Tiếng Việt lớp 5 VNEN

Câu 1. Quan sát bức tranh sau và cho biết tranh vẽ cảnh gì?

Lời giải chi tiết:

Quan sát bức tranh em thấy, bức tranh vẽ cảnh một cánh đồng lúa chín vàng ở làng quê, các cô chú nông dân đang hối hả thu hoạch vụ mùa.

Câu 2. Đọc

Quang cảnh làng mạc ngày mùa

Mùa đông, giữa ngày mùa, làng quê toàn màu vàng - những màu vàng rất khác nhau.

Có lẽ bắt đầu từ những đêm sương sa thì bóng tối đã hơi cứng và sáng ngày ra thì trông thấy màu trời có vàng hơn thường khi. Màu lúa chín dưới đồng vàng xuộm lại. Nắng nhạt ngả màu vàng hoe. Trong vườn, lác lác những chùm quả xoan vàng lịm không trông thấy cuống, như những chuỗi tràng hạt bồ đề treo lơ lửng. Từng chiếc lá mít vàng ối. Tàu đu đủ, chiếc lá sắn héo lại mở năm cánh vàng tươi. Buồng chuối đốm quả chín vàng. Những tàu lá chuối vàng ối xòa xuống như những đuôi áo, vạt

áo. Nắng vườn chuối đương có gió lẫn với lá vàng như những vạt áo nắng, đuôi áo nắng, vẫy vẫy. Bụi mía vàng xọng, đốt ngầu phấn trắng. Dưới sân, rơm và thóc vàng giòn. Quanh đóm con gà, con chó cũng vàng mượt. Mái nhà phủ một màu rơm vàng mới. Lác đác cây lụi có mấy chiếc lá đỏ. Qua khe giậu, ló ra mấy quả ớt đỏ chói. Tất cả đượm một màu vàng trù phú, đầm ấm lạ lùng. Không còn có cảm giác héo tàn hanh hao lúc sắp bước vào mùa đông. Hơi thở của đất trời, mặt nước thơm thơm, nhè nhẹ. Ngày không nắng, không mưa, hờn như không ai tưởng đến ngày hay đêm, mà chỉ mãi miết đi gặt, kéo đá, cắt rạ, chia thóc hợp tác xã. Ai cũng vậy, cứ buông bát đĩa lại đi ngay, cứ trở dậy là ra đồng ngay.

Tô Hoài

Câu 3. Ghép mỗi từ ngữ dưới đây với lời giải nghĩa phù hợp:

a. Kéo đá

b. Hợp tác xã

c. Lụi

(1) .....: cây cùng loại với cây cau; cao một, hai mét; lá xẻ hình quạt; thân nhỏ, thẳng và rắn, thường dùng làm gậy.

(2) .....: dùng trâu, bò kéo con lăn bằng đá để làm cho thóc rụng khỏi thân lúa.

(3) .....: cơ sở sản xuất, kinh doanh tập thể.

Lời giải chi tiết:

(1) - c: Lụi: cây cùng loại với cây cau; cao một, hai mét; lá xẻ hình quạt; thân nhỏ, thẳng và rắn, thường dùng làm gậy.

(2) - a: Kéo đá: dùng trâu, bò kéo con lăn bằng đá để làm cho thóc rụng khỏi thân lúa.

(3) - b: Hợp tác xã: cơ sở sản xuất, kinh doanh tập thể.

Câu 4. Cùng luyện đọc

Chia bài đọc thành 3 đoạn, mỗi học sinh đọc 1 đoạn, chú:

+ Phát âm rõ ràng, đúng chữ

+ Ngắt nghỉ đúng chỗ

+ Đọc diễn cảm

Câu 5. Thảo luận, trả lời câu hỏi:

- (1) Kể tên những sự vật trong bài có màu vàng và từ chỉ màu vàng đó.
- (2) Những chi tiết nào về thời tiết và con người đã làm cho bức tranh làng quê thêm đẹp và sinh động?
- (3) Bài văn thể hiện tình cảm gì của tác giả đối với quê hương?

Lời giải chi tiết:

(1) Những sự vật trong bài có màu vàng và từ chỉ màu vàng là:

- + nắng - vàng hoe
- + xoan - vàng lịm
- + lá mít - vàng ối
- + tàu đu đủ, lá sắn héo - vàng tươi
- + buồng chuối đốm quả - chín vàng
- + tàu lá chuối - vàng ối
- + bụi mía - vàng xọng
- + rơm và thóc - vàng giòn
- + con gà, con chó - vàng mượt
- + mái nhà rơm - vàng mới
- + tất cả - màu trù phú

(2) Những chi tiết về thời tiết và con người trong bài làm cho bức tranh làng quê thêm sinh động là:

+ Thời tiết: Không ai tưởng đến ngày hay đêm mà chỉ mãi miết đi gặt, kéo đá, cắt rạ, chia thóc hợp tác xã. Ai cũng vậy, cứ buông bát đĩa là đi ngay, cứ trở dậy là ra đồng ngay.

+ Con người: Ai cũng vậy, cứ buông bát đĩa là đi làm ngay, cứ trở dậy là đi làm ngay, cứ trở dậy là ra đ ồng ngay.

(3) Bài quang cảnh làng mạc ngày mùa thể hiện một tình yêu thiên nhiên n ồng nàn của tác giả đ ồng thời qua đó thể hiện tình yêu quê hương tha thiết của tác giả đối với nơi chôn rau cắt rốn của mình.

Câu 6. Tìm hiểu cấu tạo của bài văn tả cảnh.

(1) Đọc bài văn tả cảnh “Buổi sáng trên quê em” (trang 11 SGK Tiếng Việt 5 tập 1 VNEN)

Buổi sáng trên quê em

Buổi sáng mùa xuân, phong cảnh thị xã Sơn La của em thật đẹp.

Đứng trên đ ồi Khau Cỏ, em có thể nhìn thấy toàn cảnh thị xã. Ông mặt trời h ồng rực vừa thức dậy ló qua khỏi ngọn cây. Ánh nắng ban mai toả xuống mặt đất xua đi cái lạnh của đêm. Cảnh vật như bừng tỉnh, tràn đ ầy sức sống. Những dãy núi đ ồi trùng trùng điệp điệp dần dần hiện ra giữa màn sương mờ ảo. Từng dải mây trắng sà xuống quấn quanh sườn núi hoà với sắc hoa ban trắng xoá cả núi rừng.

Xa xa, dòng suối Nậm La uốn lượn như một dải lụa. Nước suối trong xanh in bóng mây trời. Có chỗ nước suối tràn qua đập, tung bọt trắng xoá r ồi đổ xuống như một màn thác...

Ai đã đứng ngắm thị xã Sơn La một lần vào buổi sáng thì khó lòng dứt bước ra đi.

(Theo Nguyễn Hoàng Long)

(2) Xác định các đoạn của bài văn trên.

(3) Nội dung chính của mỗi đoạn văn là gì?

(4) Dựa vào bài văn trên, em hãy nhận xét về cấu tạo của bài văn tả cảnh: Bài văn tả cảnh gồm những phần nào? Mỗi phần có nội dung gì?

Lời giải chi tiết:

(1) Đọc

(2) Các đoạn văn có trong bài là:

+ Đoạn 1: “Buổi sáng ... thật đẹp”.

+ Đoạn 2: “Đứng trên ... màn thóc”.

+ Đoạn 3: “Ai đã ... ra đi”.

(3) Nội dung chính của các đoạn là:

+ Đoạn 1: Giới thiệu cảnh đẹp của Sơn La.

+ Đoạn 2: Tả từng chi tiết của cảnh đẹp Sơn La.

+ Đoạn 3: Nêu cảm xúc trước cảnh đẹp của Sơn La.

(4) Nhận xét về cấu tạo của bài văn tả cảnh:

- Bài văn tả cảnh thường có 3 phần: mở bài, thân bài, kết bài

- Nội dung của mỗi phần là:

+ Mở bài: Giới thiệu cảnh sẽ tả

+ Thân bài: Tả từng bộ phận của cảnh hoặc sự thay đổi của cảnh theo thời gian

+ Kết bài: Nêu nhận xét hoặc cảm nghĩ của người viết.

Hoạt động thực hành - Bài 1B Tiếng Việt 5 VNEN

Câu 1.

a. Đọc và tìm các phần mở bài, thân bài, kết bài của bài văn

Hoàng hôn trên sông Hương

Cuối buổi chiều, Huế thường trở về trong một vẻ yên tĩnh lạ lùng, đến nỗi tôi cảm thấy có một cái gì đó đang lắng xuống thêm một chút nữa trong thành phố vốn hằng ngày đang rất yên tĩnh này.

Mùa thu, gió thổi mây bay về phía cửa sông, mặt nước phía dưới cầu Tràng Tiền đen sẫm lại, trong khi phía trên này lên mãi gần Kim Long, mặt sông sáng màu ngọc lam in những vệt mây hồng rực rỡ của trời chiều. Hình như con sông Hương rất nhạy cảm với ánh sáng nên đến lúc tối hẳn, đứng trên cầu chăm chú nhìn xuống, người ta vẫn còn thấy những mảng sắc mơ hồng ửng lên như một thứ ảo giác trên mặt nước tối thẳm. Phố ít người, con đường ven sông như dài thêm ra dưới vòm lá xanh của hai hàng cây.

Phía bên sông, xóm Cồn Hến nấu cơm chiều, thả khói nghi ngút cả một vùng tre trúc. Đâu đó, từ sau khúc quanh vắng lặng của dòng sông, tiếng lanh canh của thuyền chài gõ những mẻ cá cuối cùng truyền đi trên mặt nước, khiến mặt sông nghe như rộng hơn. Và khi dãy đèn bên đường bắt đầu thấp lên những quả tròn màu tím nhạt, chuyển dần sang màu xanh lá cây và cuối cùng nở bung ra trong màu trắng soi rõ mặt người qua lại thì khoảnh khắc yên tĩnh của buổi chiều cũng chấm dứt.

Huế thức dậy trong một nhịp chuyển động mới, đi vào cuộc sống ban đầu của nó.

Theo HOÀNG PHỦ NGỌC TƯỜNG

+ Màu ngọc lam: màu xanh đậm

+ Nhạy cảm: có khả năng phản ứng hoặc cảm nhận nhanh và chính xác trước những tác động rất nhỏ.

+ Ảo giác: hình ảnh giống như thật nhưng không có thật do sai lầm của thị giác hay nhận thức đem lại.

b. Mỗi đoạn trong bài văn trên nêu nội dung gì?

Viết kết quả vào phiếu học tập:

Mở bài Đoạn ... → Giới thiệu đặc điểm của Huế lúc...

Thân bài Đoạn ... → Tả đặc điểm đổi thay màu sắc của dòng sông Hương từ lúc ... đến khi ...

Thân bài Đoạn ... → Tả hoạt động của con người ở .... từ lúc .... đến ....

Kết bài Đoạn ... → Nêu cảm nhận về...

Lời giải chi tiết:

a. Đọc

b. Điền vào bảng như sau:

Mở bài $\frac{\text{Đoạn}}{1}$ → Giới thiệu đặc điểm của Huế lúc hoàng hôn yên tĩnh lạ lùng

Thân bài $\frac{\text{Đoạn}}{2}$ → Tả đặc điểm đổi thay màu sắc của dòng sông Hương từ lúc trời chiều đến khi trời tối hẳn

Thân bài $\frac{\text{Đoạn}}{3}$ → Tả hoạt động của con người ở ven sông và trên sông từ lúc hoàng hôn đến khi thành phố lên đèn.

Kết bài Đoạn → Nêu cảm nhận về sự thức dậy của Huế sau hoàng hôn

Câu 2. Nghe thầy cô kể câu chuyện Lý Tự Trọng (2 - 3 lần)

Câu 3. Dựa vào các tranh và lời thuyết minh dưới tranh, mỗi em kể lại một đoạn câu chuyện

1. Lý Tự Trọng rất sáng dạ, anh đã được cử ra nước ngoài học tập

2. Về nước, anh được giao nhiệm vụ chuyển nhận thư từ, tài liệu.

3. Trong công việc, anh Trọng rất bình tĩnh và nhanh trí

4. Trong một buổi mít tinh, anh bắn chết một tên mật thám và bị giặc bắt.

5. Trước toà án của giặc, anh hiện ngang khẳng định lí tưởng cách mạng của mình.

6. Ra pháp trường, Lý Tự Trọng hát vang bài Quốc tế ca.

Lời giải chi tiết:

Đoạn 1: Lý Tự Trọng sinh ra trong một gia đình yêu nước ở Hà Tĩnh. Anh là một thiếu niên thông minh, sáng dạ, hiếu học lại có lòng yêu nước vô cùng lớn. Chính vì thế khi anh được tổ chức cách mạng giác ngộ, anh được cử đi học học tập ở nước ngoài.

Đoạn 2: Sau khi học tập ở nước ngoài trở về nước, Lý Tự Trọng được giao nhiệm vụ vận chuyển nhận tài liệu liên lạc của Đảng và các nước bạn bè ở bến tàu. Anh làm công việc khôn vác nặng nhọc để che mắt quân địch.

Đoạn 3: Anh rất nhanh trí và gan dạ. Mấy lần bị bại lộ, bị lũ giặc đuổi bắt, anh đã rất bình tĩnh thông minh thoát hiểm. Có lần anh bị bọn giặc phát hiện khi đang chuyển tài liệu, anh không chần chừ nhảy ngay xuống biển lặn qua gầm tàu trốn thoát.

Đoạn 4: Đầu năm 1931, trong một cuộc mít tinh, một cán bộ ta đang nói chuyện với công nhân và đồng bào thì bị tên mật thám Pháp bắt. Anh đã không ngần ngại nổ súng bắt chết tên mật thám để cứu đồng đội của mình. Thế nhưng không may lần đó anh bị quân địch bắt.

Đoạn 5: Khi bị bắt, mặc dù bị chúng tra tấn dã man nhưng anh vẫn quyết trung thành với Đảng với đất nước quyết không hé lộ tin chút tin tức gì. Trước tòa án của bọn thực dân, anh đã không hề sợ sệt nói to khẳng định lí tưởng Cách mạng của mình. Thực dân Pháp bất chấp dư luận và luật pháp, xử tử anh vào một ngày cuối năm 1931.

Đoạn 6: Trước pháp trường, anh hiên ngang hát vang bài Tổ quốc. Năm ấy anh vừa tròn 17 tuổi đời.

Câu 5. Trao đổi về ý nghĩa câu chuyện:

- Câu chuyện giúp em hiểu đi đâu gì?
- Hành động nào của anh Trọng khiến em khâm phục nhất?

Hoạt động ứng dụng - Bài 1B Tiếng Việt VNEN lớp 5

Sưu tầm những câu chuyện kể về những tấm gương tuổi nhỏ chí lớn?

Gợi ý: Các em có thể tìm những câu chuyện liên quan đến các nhân vật anh hùng như: Đinh Bộ Lĩnh, Trần Quốc Toản, Kim Đồng, Lê Văn Tám.